

Inatsisartuni ilaasortaq
Naaja Nathanielsen
IA

23-09-2015
Sags nr. 2015 - 9112
Akt. nr. 1118137

§ 37 naapertorlugu pinngitsaaliisarnerit pillugit apeqqummut nr. 2015/234-mut akissut

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: paian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Asasara Naaja

Naalakkersuisut sinnerlugit pinngitsaaliisarnerit pillugit apeqquinnut qujavunga, taakkulu matuma kinguliani akineqarput:

- 1. "Persuttaasarneq akiorniarlugu siumut isigaluni periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut ukiuni 2014-2017-imi" Naalakkersuisut pinngitsaaliilluni arnerinnittarnerup akiorneqarnissaanut tunngasumik immikkoortumik ilanngussinissamik pilersaaruteqarpat?**

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik apeqquq 1-ip akineqarnissaanut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut paasissutissanik pissarsiniarpoq, apeqquq Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliaasaqarfiisa iluanniimmat.

Akissut:

Naalakkersuisut maannarpiaq "Persuttaasarneq akiorniarlugu siumut isigaluni periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut ukiuni 2014-2017-imi" pinngitsaaliisarneq akiorniarlugu immikkoortumik immikkut ittumik ilassusiinissaminnik pilersaaruteqanngillat.

Suliniuteqarnermi oqaaseq pinngitsaaliisarneq qupp. 24-mi nassuiarneqarpoq, tassanilu kinguaassiutitigut pinngitsaaliilluni persuttaasarneq aappaasup akuerinngisaanik kinguaassiutitigut atorneqartarneratut qanorluunniit ittutut, aappaasup nakkarsarneqarneratut kinguaassiutitigulluunniit atonerlunneqarneratut, atoqateqarnissamat pinngitsaalineqarneratut aammalu pineqartup piumassuserinngisaanik assigiinngitsutigut atorneqartarneratut nassuiarneqarpoq. Tassalu Naalakkersuisut isumaat malillugu pinngitsaaliisarneq persuttaasarnermut suliniuteqarnermi suliniutissanut qitiusunut ilaareerpoq.

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik 2014-imi persuttaasarnermik pinaveersaartitsinissaq siunertarlugu, persuttaasarnermilu eqqugaasartunut tapersiisarneq pitsanngorsarniarlugu suliniuterpassuarnik aallartitsivoq. 2014-imi suliniutit tamarmiusut suliat siumut ingerlanerinit

nalunaarusiami, Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaannut tunniunneqartumut nassuiarneqarput. Suliniutigineqartuni ilaatigut nittartakkat, suliat pillugit quppersakkat, akunnattoortarnermut pinnguaat ilinniartitsinermullu atortut, tamarmik oqaatsimik paasinnittarnek aallaavigalugu persuttaasarnermik, aammattaaq kinguaassiutitigut persuttaasarnermik/pinngitsaaliisarnermik ilaatitsiviusut sammineqarput. Annertunerusumik paasisaqarusunnermi nittartakkat www.brydtavsheden.gl aamma www.ditforhold.gl alakkarneqassapput.

Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, persuttaasarnermut suliniuteqarneq taamaallaat persuttaasarnermik pinaveersaartitsinermut tunngasuunngimmat, kisiannili aamma pinngitsaaliisarnermik kinguaassiutitigullu atornerluisarnermik pinaveersaartitsinermut suliniutaamat. Janus Centerip, danskit kinguaassiutitigut kannguttaatsuliortarnerit pillugit ilisimatusarfiata misissuinerisa takutippaat, meeraq persuttarneqartarsimaguni imaluunniit persuttaanermut isiginnittuusarsimaguni, meeqqamit kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorfigineqarsimasumit kinguaassiutitigut atoqateqartarnermi killissanik qaangiisinaanissamut ulorianartorsiornerusartoq. Persuttaanermut isiginnittuusimaneq imaluunniit persuttarneqartarsimaneq kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorsinnaanermik ineriartornissamut ersiutitut annertunerusarpoq.

”Persuttaasarnek akiorniarlugu siumut isigaluni periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut ukiuni 2014-2017-imi” atuutsitsilemmissamut suliat ingerlaqqinnerinut atatillugu ilisimatitsissutigineqassaaq, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik maanna persuttaasimasunut, taakkunungalugu inunnet kinguaassiutitigut persuttaasimasut ilanngullugit, katsorsarneqarnissamut neqerooruteqartarnermut malitassamik ineriartortitsimmat.

2. Nunatsinni pinngitsaaliisumik arnerinnermi ilarpassuisa pineqaatissinneqartannginnerat eqqarsaatigalugu eqqartuussivimmi naapertuuttumik pineqarnermik misigisimanissap innarlerneqarneranik isumaqarnera Naalakkersuisut isumaqatigivaat?

Akissut:

Politiinut eqqartuussivinnullu saaffiginnippunga, taakkunangaanniillu pinngitsaaliinernit nalunaarutigineqartunit qanoq amerlatigisut unnerluussinernik pineqaatissinernillu kinguneqartarnerisut ilisimatitsissutigineqarsinnaanngilaq. Unammilligassaq tamanna eqqumaffigaara. Innuttaasut inatsisinik ilisimaarinninnerinik misissuinerup¹ takutippaa, pinngitsaaliinerit pingasuugaangata ataaseq nalunaarutigineqartartoq. Kisitsisit taakku nunanut allanut naleqqiullutik qaffasipput.

Pinngitsaaliinerit amerlanerat annilaanganartoqartippara, aammalu eqqugaasut ilaqaataallu, pinerluuteqarsimasumik aqqusinnermi naapitsinermikkut nikanarsagaasutut

¹ Misissuinessaq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermi Siunnersuisoqatigiinnit inniminnerneqarpoq. Misissuineq Flemming Balvig-imit København Universitet-imeersumit suliarineqarpoq, aammalu ukioq manna siusinnerusukkat danskisut saqqummerpoq. Misissuineq nutserneqaleruttorpoq, aammalu naammasseriaruni ingerlaannarluni Inatsisartuni ilaasortanut agguaanneqassalluni. Naqitap danskisuaa inatsisinik atuutsitsinermut ministereqarfiup nittartagaaniippoq.

misigisimasartut paasilluarsinnaallugit. Pinngitsaaliinerit annertunerusumik aallunneqalernissaat Naalakkersuisunit siunnerfigineqarpoq. Taamaattumik Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoq, Peqqissutsimut Naalakkersuisoq, Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoq politimesterilu sapaatit akunnerata tulliani naapinnissaannut, aammalu qanoq iliorluta ataatsimut suliassamik taassuminnga isumaginnissinnaanissatsinnik oqaloqatigiinnissatsinnut aggersaavunga.

3. **2. oktober 2013-imi Naalakkersuisut uannut uppernarsarpaat Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermi inatsisip §§ 77-iata aamma 78-iata sukaterneqarnissaanut tunngatillugu danskit naalakkersuisui qinnuigineqassasut. Tamanna pisimava? Qanga qanorlu?**

Akissut:

Naalakkersuisoqarfiga aqutigalugu kinguaassiutitigut pinerluuteqartarnerit pillugit kapitalip tamarmi iluarsaanneqarnissaa pillugu Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfik oqaloqatigaara – taakkunungalu aamma §§ 77 aamma 78 ilaapput. Allannguutissat 2015-imi aggustip qaammataani Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermut Siunnersuisoqatigiinni oqaluuserineqarput.

Septembarip naanerani danskit inatsisunik atuutsitsinermut ministeriat Søren Pind naapissavara, tassanilu Kalaallit Nunaanni inatsisunik suliassaqarfimmi allannguutissat pillugit oqaloqatigissavara.

4. **Eqqartuussisoqarnermi maleruagassat qimerloorneqarnissaat 2013-imi pilersaarutaasimasoq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut suliame tassani sumut killippat? Inatsisitsinni sutigut iluarsisoqarnissaanut paasisaqartoqarsimava, taakkualu qanoq tulleriiarneqassappat?**

Akissut:

Inatsisunik atuutsitsinermi suleqataasut suleqatigilluarpakka – taakkunungalu politii, eqqartuussiviit pinerluuteqarsimasunillu isumaginnittoqarfik ilaapput. Akuttoqatigiinnik ataatsimeeqatigiittarnitsinni inatsisunik atuutsitsinermi unammilligassat ataatsimoorluta oqaloqatigiissutigisarpavut. Ilaatigut oqallinnerit taakku aallaavigalugit danskit inatsisunik atuutsitsinermut ministeriat suleqatigalugu inatsisunik atuutsitsinermut inatsisini iluarsaatassat tulleriiartussaavakka.

5. **Atoqatigiinneq nuannersuusussaavoq kanngunartuunanilu annernartuusussaannitsoq. Taamaattumillu inuusuttut tamarmik atoqatigiinnikkut killissaminnik inssiisariaqarput allallu killissaat ataqqillugit. Tamatuma aallunneqarnerunissaanut Meeqqat Atuarfianni kinguaassiutinik ilinniartitsinermi pilersaaruteqartoqarpa? Naalakkersuisullu isumaat naapertorlugu pisaq tamanna ullumikkut naammaginartumik isumagineqarpa?**

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik apeqqut 5-ip akineqarnissaanut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut paasisutissanik pissarsiniarpoq, apeqqut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfiisa iluanniimmat.

Akissut:

Meeqqat atuarianni kinguaassiutit pillugit ilinniartitaaneq "inuttut ineriartorerup" ataaniippoq, ilinniagassanut qitiusunut pingaarutilinnullu ilaatinneqarluni. Ilinniagassanut ilaatigut attaveqarnerit, killissat, timi, suaassuseq kinguaassiuinillu atuneq ilaatinneqarput. Taamaattumik nunatsinni meeqqat atuarianni kinguaassiutit pillugit ilinniartitaaneq sammisap iluani ilinniagassatut anguniagassanut aalajangersarneqartunut naapertuuttoq Naalakkersuisut naatsorsuutigilluinnarpaat.

2014-ip aallartinnerani Inerisaavimmi ilaatigut kinguaassiutit pillugit ilinniartitaanermi atortussanik naleqquttunik ineriartortitsinissamut periarfissat misissuiffiginarlugit isumasioqatigiissitsisoqarpoq, ilaatigut Danmarkimi peqatigiiffimmi Sex & Samfund-imi ilinniartitsinissamut suliniutini iluatsitsilluarfiusuni misilittakkat aallaavigalugit.

Inerisaaviup Danmarkimi Sex & Samfund, Nakorsaaneqarfik, Meeqqat Inuunerissut aamma Paarisa (suliniummi 'Siusissukkut suliniuteqarneq') suleqatigalugit meeqqat inuusuttullu kalaallit ilinniagassami 'inuttut ineriartorneq'-mi kinguaassiutit pillugit ilinniartitaanermi ukiunut naleqquttumik ingerlaavartumillu ilinniartitaanermik neqerooruteqarfigineqarsinnaalernissaat siunertarineqarpoq.

Suliniummi atuartut ilisimasaannik annertusititsinissaq, kiisalu iliuuseqarsinnaanermut piginnaaneqarnerinik nukittortitsinissaq, taamaalillunilu nunatsinni meeqqanik inuusuttunillu pinngitsaaliinerit kingunerluutilinnillu misigisaqartitsinerit ikilisinneqarnissaat perorsaanikkut anguniagaavoq.

Kisiannili Naalakkersuisut paasivaat, 2014-imi novembarimi suliniut unitsikkallarniarlugu ilisimatusarfik aalajangersimasoq. Naluneqanngitsutut Inerisaavik maanna ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup ataani ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmut nuussimavoq, taamaattumillu Naalakkersuisut Aqutsisoqarfik qinnuiginarpaa, suliniutip aallarteqqinnissaanut periarfissanik misissueqqullugu.

Naggasiutigalugu ilisimatitsissutigisinnaavara, qanoq iliorluni meeqqat inuusuttullu sammisag pillugu ilisimasaannik immikkoortut akimorlugit ineriartortitsisoqarsinnaanersoq aammalu anguniagaqarfiusunut pinaveersaartitsineq paasititsiniaanerlu pillugit suleqatigiinneq sakkortusitinneqarsinnaanersoq ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik aamma Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik ullumikkut oqaloqatigiinnermik ingerlatseremata.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mala Høy Kúko